

RÅDETS BESLUTNING**af 19. december 2006****om særprogrammet "Kapacitet" til gennemførelse af
Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram
for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013)**

(EØS-relevant tekst)

(2006/974/EF)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 166, stk. 4,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet¹,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg², og

---

¹ Udtalelse af 30.11.2006 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

² EUT C 185 af 8.8.2006, s. 10.

ud fra følgende betragtninger:

- (1) I henhold til traktatens artikel 166, stk. 3, iværksættes Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 967/2006/EF af 20. december 2006 om Det Europæiske Fællesskabs syvende rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration (2007-2013)¹ (i det følgende benævnt "rammeprogrammet") ved hjælp af særprogrammer, som fastsætter de nærmere bestemmelser for deres gennemførelse, deres varighed og de midler, der skønnes nødvendige.
- (2) Rammeprogrammet er struktureret omkring fire typer af aktiviteter: tværnationalt samarbejde inden for politisk fastsatte temaer ("Samarbejde"), forskerinitieret forskning, der bygger på initiativer fra forskerkredse ("Idéer"), støtte til uddannelse og karriereudvikling for forskere ("Mennesker") og støtte til forskningskapacitet ("Kapacitet"). Aktiviteter af typen "Kapacitet" bør iværksættes under dette særprogram, når de har form af indirekte aktioner.
- (3) De regler, der under rammeprogrammet gælder for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse og for formidling af forskningsresultater (i det følgende benævnt "regler for deltagelse og formidling"), bør også finde anvendelse under dette særprogram.

---

¹ EUT L 391 af 30.12.2006, s. 19.

-
- (4) Rammeprogrammet bør være et supplement til medlemsstaternes aktiviteter og til andre fællesskabstiltag, som - foruden navnlig satsningerne på strukturfonde, landbrug, uddannelse, kultur, konkurrenceevne og innovation, erhvervs politik, sundhed, forbrugerbeskyttelse, beskæftigelse, energi, transport og miljø - er nødvendige led i den samlede strategiske satsning på Lissabon-målene.
  - (5) Aktiviteter vedrørende innovation og små og mellemstore virksomheder, som støttes af forskningsrammeprogrammet, bør supplere aktiviteterne under rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation, som skal bidrage til at udfylde kløften mellem forskning og innovation og fremme alle former for innovation.
  - (6) Gennemførelsen af rammeprogrammet vil kunne medføre, at der udarbejdes supplerende programmer, hvori kun nogle af medlemsstaterne deltager, at Fællesskabet deltager i programmer, der iværksættes af flere medlemsstater, eller at der oprettes fællesforetagender eller andre ordninger, jf. traktatens artikel 168, 169 og 171.
  - (7) Dette særprogram bør bidrage til Den Europæiske Investeringsbanks (EIB's) oprettelse af en "finansieringsfacilitet for risikodeling" for at lette adgangen til lån fra EIB.

-
- (8) I medfør af traktatens artikel 170 har Fællesskabet indgået en række internationale aftaler på forskningsområdet, og der bør gøres bestræbelser på at styrke det internationale forskningssamarbejde for yderligere at integrere Fællesskabet i det verdensomspændende forskersamfund. Derfor bør dette særprogram være åbent for deltagelse for lande, der har indgået de nødvendige aftaler med henblik herpå, og - på projektniveau og på gensidigt fordelagtigt grundlag - for deltagelse af enheder fra tredjelande og af internationale organisationer for videnskabeligt samarbejde.
- (9) Forskningsaktiviteter under dette program bør gennemføres under overholdelse af grundlæggende etiske principper, herunder dem, der kommer til udtryk i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder.
- (10) Gennemførelsen af rammeprogrammet bør fremme en bæredygtig udvikling.
- (11) En forsvarlig økonomisk forvaltning af rammeprogrammet og dets gennemførelse bør sikres på den mest effektive og brugervenlige måde, samtidig med at retssikkerheden og adgang til programmet sikres for alle deltagere, og dette bør ske under overholdelse af Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget¹ og Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 2342/2002² om gennemførelsesbestemmelser til finansforordningen med senere ændringer.

---

¹ EFT L 248 af 16.9.2002, s. 1.

² EUT L 357 af 31.12.2002, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 1261/2005 (EUT L 201 af 2.8.2005, s. 3).

- (12) Desuden bør der træffes passende foranstaltninger - som er proportionelle med De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser - til overvågning af effektiviteten af såvel den økonomiske støtte, der ydes, som brugen af disse midler med henblik på at forebygge uregelmæssigheder og svig, og de nødvendige skridt bør tages for at kræve tabte, uretmæssigt udbetalte eller forkert anvendte midler tilbagebetalt i overensstemmelse med Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser¹, Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 af 11. november 1996 om Kommissionens kontrol og inspektion på stedet med henblik på beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser mod svig og andre uregelmæssigheder² og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/1999 om undersøgelser, der foretages af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF)³.
- (13) Da gennemførelsesbestemmelserne til denne beslutning hovedsagelig er forvaltningsforanstaltninger, bør de vedtages efter forvaltningsproceduren i artikel 4 i Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen⁴. På den anden side rejser forskning, der indebærer anvendelse af menneskelige embryoner og stamceller fra menneskelige embryoner, særlige etiske spørgsmål, jf. artikel 4 i nærværende beslutning. Foranstaltninger til finansiering af sådanne projekter bør derfor vedtages efter forskriftsproceduren i artikel 5 i afgørelse 1999/468/EF.

---

¹ EFT L 312 af 23.12.1995, s. 1.

² EFT L 292 af 15.11.1996, s. 2.

³ EFT L 136 af 31.5.1999, s. 1.

⁴ EFT L 184 af 17.7.1996, s. 23. Afgørelse ændret ved beslutning 2006/512/EF (EUT L 200 af 22.7.2006, s. 11).

-
- (14) Der bør indføres en særlig budgetpost for særprogrammet "Kapacitet" i De Europæiske Fællesskabers almindelige budget.
- (15) Under gennemførelsen af dette program bør opmærksomheden i fornødent omfang rettes mod ligestilling mellem kønnene samt mod bl.a. arbejdsvilkår, gennemsigtighed i rekrutteringsprocedurerne og karriereudvikling for forskere, der rekrutteres til projekter og programmer, der støttes som led i aktiviteter under dette program, jf. Kommissionens henstilling om et europæisk charter for forskere og en adfærdskodeks for ansættelse af forskere, som udgør en referenceramme på dette område, samtidig med at dens frivillige karakter respekteres –

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Særprogrammet "Kapacitet" for fællesskabsaktiviteter inden for forskning og teknologisk udvikling, herunder demonstration, i det følgende benævnt "særprogrammet", fastlægges hermed for perioden 1. januar 2007 til 31. december 2013.

Artikel 2

Dette særprogram omfatter aktiviteter vedrørende "Kapacitet" og yder støtte til centrale elementer i Europas forsknings- og innovationskapacitet:

- a) forskningsinfrastruktur
- b) forskning til fordel for små og mellemstore virksomheder (SMV'er)
- c) videnbaserede regioner
- d) forskningspotentiale
- e) forholdet mellem videnskab og samfund
- f) støtte til en sammenhængende udvikling af forskningspolitikker
- g) internationale samarbejdsaktiviteter

Gennemførelsen af dette særprogram kan medføre, at der udarbejdes supplerende programmer, hvori kun nogle af medlemsstaterne deltager, at Fællesskabet deltager i programmer, der iværksættes af flere medlemsstater, eller at der oprettes fællesforetagender eller andre ordninger, jf. traktatens artikel 168, 169 og 171.

Målene for og hovedlinjerne i disse aktiviteter fastsættes i bilag I.

Artikel 3

I overensstemmelse med rammeprogrammets bilag II skønnes bevillingsbehovet til gennemførelse af særprogrammet at være 4 097 mio. EUR, hvoraf mindre end 6% afsættes til Kommissionens administrative udgifter. Bilag II indeholder en vejledende fordeling af beløbet.

Artikel 4

1. Alle forskningsaktiviteter, der iværksættes under særprogrammet, gennemføres under overholdelse af grundlæggende etiske principper.
2. Til følgende forskningsområder ydes der ikke støtte under dette program:
  - forskning i reproduktiv kloning af mennesker
  - forskning, der sigter mod at ændre menneskers arvemasse på en måde, der kan gøre ændringerne arvelige¹
  - forskning, der sigter mod at skabe menneskelige embryoner alene til forskningsformål eller for at frembringe stamceller, herunder ved kerneoverførsel mellem kropsceller.

---

¹ Der kan ydes tilskud til forskning i behandling af kønskirtelkræft.

3. Der kan eventuelt ydes finansiering til forskning i menneskelige stamceller, både voksne og embryonale, afhængigt af både de videnskabelige forslags indhold og retsgrundlaget i de berørte medlemsstater.

Ansøgninger om finansiering af forskning i menneskelige embryonale stamceller skal, hvor det er relevant, omfatte nærmere oplysninger om, hvilke foranstaltninger medlemsstaternes kompetente myndigheder vil træffe med hensyn til tilladelse og kontrol og om, hvilken eller hvilke etiske godkendelser der vil blive givet.

Hvad angår derivering af humane embryonale stamceller, skal institutionerne, organisationerne og forskerne være underlagt strenge krav om tilladelse og kontrol i overensstemmelse med retsgrundlaget i den eller de berørte medlemsstater.

4. Forud for dette programs anden fase (2010-2013) tages de ovennævnte forskningsområder op til fornyet overvejelse i lyset af de videnskabelige fremskridt.

Artikel 5

1. Særprogrammet gennemføres ved hjælp af de finansieringsordninger, der er fastsat i bilag III til rammeprogrammet.
2. Bilag III til dette særprogram indeholder bestemmelser om en bevilling til Den Europæiske Investeringsbank med det formål at oprette en finansieringsfacilitet for risikodeling.

3. Bilag IV til dette særprogram indeholder et muligt initiativ til fælles gennemførelse af nationale forskningsprogrammer, som vil kunne vedtages særskilt med hjemmel i traktatens artikel 169.
4. Reglerne for deltagelse og formidling finder anvendelse på dette særprogram.

Artikel 6

1. Kommissionen udarbejder et arbejdsprogram til gennemførelse af særprogrammet med en mere detaljeret redegørelse for målene og de videnskabelige og teknologiske prioriteringer, der er fastsat i bilag I, med angivelse af, hvilken finansieringsordning der skal benyttes for det emne, der indkaldes forslag til, og med en tidsplan for gennemførelsen.
2. I arbejdsprogrammet tages der hensyn til relevante forskningsaktiviteter, som gennemføres af medlemsstaterne, associerede lande eller europæiske eller internationale organisationer, og til muligheden for at opnå europæisk merværdi samt til virkningerne for industriens konkurrenceevne og relevansen for andre fællesskabspolitikker. Det ajourføres efter behov.
3. Forslag til indirekte aktioner under finansieringsordningerne evalueres, og projekter udvælges efter kriterierne i artikel 15, stk. 1a, om reglerne for deltagelse og formidling.

4. I arbejdsprogrammet kan der anføres:
- a) organisationer, som kan modtage støtte i form af medlemskontingenter
  - b) foranstaltninger til støtte for bestemte juridiske enheder.

Artikel 7

1. Kommissionen er ansvarlig for særprogrammets gennemførelse.
2. Den i artikel 8, stk. 2, fastsatte forvaltningsprocedure finder anvendelse i forbindelse med vedtagelsen af følgende foranstaltninger:
  - a) arbejdsprogrammet, jf. artikel 6, herunder de finansieringsordninger, der skal anvendes, samt indholdet af indkaldelser af forslag samt de kriterier, der vil blive anvendt for evaluering og udvælgelse
  - b) eventuelle justeringer af den vejledende fordeling af beløbet, der er anført i bilag II.
  - c) godkendelse af finansieringen af aktiviteterne i artikel 2, litra a) - g), hvis det skønnede beløb for Fællesskabets bidrag er lig med eller større end 0,6 mio. EUR
  - d) udarbejdelse af mandatet for den evaluering, som er omhandlet i artikel 7, stk. 2 og 3, i rammeprogrammet

3. Ved godkendelse af finansiering af aktiviteter, der indebærer anvendelse af menneskelige embryoner og stamceller fra menneskelige embryoner, anvendes forskriftsproceduren i artikel 8, stk. 3.

Artikel 8

1. Kommissionen bistås af et udvalg.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 4 og 7 i afgørelse 1999/468/EF.
Perioden i artikel 4, stk. 3, i afgørelse 1999/468/EF, fastsættes til to måneder.
3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5 og 7 i afgørelse 1999/468/EF.
Perioden i artikel 5, stk. 6, i afgørelse 1999/468/EF fastsættes til to måneder.
4. Kommissionen underretter regelmæssigt udvalget om, hvordan det går med gennemførelsen af særprogrammet som helhed, og forelægger det i god tid oplysninger om alle FTU-aktiviteter, som er foreslået, eller som får tilskud under programmet, jf. bilag V.
5. Udvalget vedtager selv sin forretningsorden.

Artikel 9

Kommissionen sørger for, at der føres et uafhængigt tilsyn med og foretages en uafhængig evaluering og revision af aktiviteterne på de områder, som særprogrammet omfatter, jf. artikel 7 i afgørelsen om rammeprogrammet.

Artikel 10

Denne beslutning træder i kraft på tredjedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 19. december 2006.

På Rådets vegne

J. KORKEAOJA

Formand

BILAG I

VIDENSKABELIGE OG TEKNOLOGISKE MÅL SAMT HOVEDLINJER FOR TEMAERNE OG AKTIVITETERNE

INDLEDNING

Det foreliggende særprogram har til formål at styrke forsknings- og innovationskapaciteten overalt i Europa og sikre, at den udnyttes bedst muligt. Det opnås ved at:

- anvende og udvikle forskningsinfrastruktur på den bedst mulige måde
- styrke små og mellemstore virksomheders (SMV'ers) innovative kapacitet og evne til at drage fordel af forskning
- støtte udvikling af regionale forskningsbaserede kompetenceklynger
- frigøre forskningspotentialet i EU's konvergensregioner og fjernområder
- bringe videnskab og samfund tættere på hinanden med henblik på en harmonisk integrering af videnskab og teknologi i det europæiske samfund
- støtte en sammenhængende udvikling af forskningspolitikker og
- gennemføre foranstaltninger og tiltag til støtte for internationalt samarbejde.

Der vil blive taget behørigt hensyn til principperne om bæredygtig udvikling og ligestilling mellem kønnene. Også de etiske, sociale, juridiske og bredere kulturelle aspekter af den forskning, der skal gennemføres, og dens potentielle anvendelsesformål samt de samfundsøkonomiske virkninger af teknologisk udvikling og videnskabelige fremtidsstudier kommer til at indgå i aktiviteterne under særprogrammet i relevant omfang.

Samordning af andre programmer end Fællesskabets kan indgå i det foreliggende særprogram med brug af ERA-NET-systemet og via Fællesskabets deltagelse i nationale forskningsprogrammer, der gennemføres i fællesskab (traktatens artikel 169), som beskrevet i særprogrammet "Samarbejde".

Der tilstræbes synergi og komplementaritet med andre fællesskabspolitikker og -programmer såsom Fællesskabets regionalpolitik og samhørighedspolitik, strukturfondene, programmet for konkurrenceevne og innovation og relevante programmer for almen og erhvervsfaglig uddannelse¹.

---

¹ Med henblik på at lette gennemførelsen af programmet vil Kommissionen for hvert møde i programudvalget som fastlagt på dagsordenen i overensstemmelse med de fastlagte retningslinjer refundere udgifterne til én repræsentant pr. medlemsstat samt én ekspert/rådgiver pr. medlemsstat for de dagsordenspunkter, hvor en medlemsstat har brug for særlig ekspertise.

Etiske aspekter

En række grundlæggende etiske principper skal overholdes i forbindelse med gennemførelsen af særprogrammet og de tilhørende forskningsaktiviteter. Det gælder bl.a. de principper, der er indeholdt i EU's charter om grundlæggende rettigheder, herunder beskyttelse af persondata og privatlivets fred samt beskyttelse af dyr og miljø i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen og de seneste versioner af relevante internationale konventioner, retningslinjer og adfærdskodekser, f.eks. Helsingfors-erklæringen, Europarådets konvention om menneskerettigheder og biomedicin, undertegnet i Oviedo den 4. april 1997 og tillægsprotokoller hertil, FN-konventionen om barnets rettigheder, den universelle erklæring om det menneskelige genom og menneskerettigheder, vedtaget af UNESCO, FN-konventionen om forbud mod biologiske våben og toksinvåben (BTWC), den internationale traktat om plantegenetiske ressourcer på fødevarer og jordbrug samt de relevante resolutioner fra Verdenssundhedsorganisationen (WHO).

Der skal desuden tages hensyn til udtalelserne fra den europæiske gruppe af rådgivere om bioteknologiens etiske konsekvenser (1991-1997) og udtalelserne fra den europæiske gruppe vedrørende etiske regler for videnskab og ny teknologi (fra og med 1998).

I overensstemmelse med nærhedsprincippet og det, at der findes forskellige holdninger i Europa, skal deltagerne i forskningsprojekter overholde gældende love og etiske regler i de lande, hvor forskningen udføres. Det er under alle omstændigheder de nationale regler, der gælder, og ingen forskning, som er forbudt i en given medlemsstat eller et andet land, vil få støtte fra fællesskabsmidler til udførelse i den medlemsstat eller det land.

Personer, der gennemfører forskningsprojekter, vil i visse tilfælde skulle søge godkendelse hos de relevante nationale eller lokale etiske råd eller udvalg, inden forskningsaktiviteterne indledes. Kommissionen vil desuden systematisk kontrollere de etiske aspekter af forskningsforslag, der omhandler etisk følsomme spørgsmål, eller som ikke tager tilstrækkeligt højde for etiske aspekter. I særlige tilfælde kan der foretages en etisk undersøgelse undervejs i projektets gennemførelse.

Der vil ikke blive ydet støtte til forskningsaktiviteter, der er forbudt i samtlige medlemsstater.

Den protokol om dyrebeskyttelse og dyrevelfærd, der er knyttet til traktaten, kræver, at Fællesskabet tager fuldt hensyn til dyrs velfærd, når Fællesskabets politikker, herunder forskningspolitikken, fastlægges og gennemføres. Rådets direktiv 86/609/EØF af 24. november 1986 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om beskyttelse af dyr, der anvendes til forsøg og andre videnskabelige formål¹, indeholder bestemmelse om, at alle forsøg skal tilrettelægges på en sådan måde, at forsøgsdyrene ikke udsættes for angst eller påføres unødigt smerte eller lidelse, at der anvendes så få dyr som muligt, at der anvendes dyr med den laveste neurofysiologiske følsomhed, og at forsøgene forårsager mindst mulig smerte, lidelse, angst eller varige men. Der kan kun blive tale om at ændre dyrs genetiske arvmasse eller foretage kloning af dyr, hvis formålet er etisk berettiget, og det sker på en sådan måde, at dyrenes velfærd er sikret, og principperne om biodiversitet er overholdt.

---

¹ EUT L 358 af 18.12.1986, s. 1. Ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/65/EF (EUT L 230 af 16.9.2003, s. 32).

Under programmets gennemførelse vil Kommissionen løbende følge den videnskabelige udvikling på de relevante områder og udviklingen med hensyn til nationale og internationale bestemmelser for at kunne træffe de nødvendige forholdsregler.

Forskning i etiske spørgsmål i relation til videnskabelig og teknologisk udvikling er omhandlet i delen "Forholdet mellem videnskab og samfund" i dette program.

1. FORSKNINGSINFRASTRUKTUR

Mål

At anvende og udvikle den bedste eksisterende forskningsinfrastruktur i Europa optimalt og medvirke til på alle videnskabelige og teknologiske områder at skabe ny forskningsinfrastruktur af paneuropæisk interesse, som det europæiske forskersamfund behøver for fortsat at kunne føre an i forskningen og hjælpe erhvervslivet til at styrke dets videngrundlag og teknologiske knowhow.

Hovedlinjer

Hvis Europa skal blive den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden, kræver det en moderne og effektiv forskningsinfrastruktur, der kan sikre Europas førerposition på det videnskabelige og teknologiske område. Forskningsinfrastruktur spiller en afgørende rolle for skabelsen af viden og teknologi og for formidling, anvendelse og udnyttelse heraf og dermed for innovation og bidrager til udviklingen af det europæiske forskningsrum. Det bliver stadig vigtigere inden for alle videnskabelige og teknologiske områder, og med henblik på videnbaseret politikformulering, at der er den nødvendige adgang til forskningsinfrastruktur. Meget forskningsinfrastruktur er med udgangspunkt i større faciliteter, der næsten udelukkende har været beregnet til et bestemt fagområde, videreudviklet til at fungere som servicefaciliteter til brug for en bred kreds af forskere. Med hjælp fra informations- og kommunikationsteknologien kan den nyeste infrastruktur nu udbygges til at omfatte distribuerede hardware-, software- og indholdssystemer med en enorm kumuleret værdi som videnbaser inden for mange forskellige discipliner.

Den foreslåede aktion skal navnlig bidrage til udvikling, udnyttelse og sikring af viden via støtte til forskningsinfrastruktur på grundlag af en ekspertbaseret og målrettet bottom-up-metode. Den strategiske opgradering af informations- og kommunikationsbaseret e-infrastruktur og virtuel infrastruktur vil ligeledes medvirke til at ændre den måde, hvorpå der drives forskning. Medlemsstaterne skal fortsat spille en central rolle i udviklingen og finansieringen af infrastruktur.

Udtrykket "forskningsinfrastruktur" refererer i forbindelse med FTU-rammeprogrammet til faciliteter, ressourcer og tjenester, som er nødvendige for forskningen inden for alle videnskabelige og teknologiske områder. Definitionen dækker, ud over de dertil hørende menneskelige ressourcer, følgende:

- større udstyr eller sæt af instrumenter og værktøjer til forskningsformål
- videnbaserede ressourcer såsom samlinger, arkiver, struktureret information eller dataforvaltningssystemer, der anvendes i videnskabelig forskning
- understøttende ikt-baseret infrastruktur såsom Grid-net, edb, software og kommunikation
- alle andre unikke enheder, der anvendes til forskningsformål.

Kun forskningsinfrastruktur eller netværk af forskningsinfrastruktur af klar betydning for det europæiske forskningssamfund (akademiske kredse, det offentlige og erhvervslivet) med hensyn til ydeevne og adgang kan komme i betragtning til støtte. Den pågældende infrastruktur skal bidrage markant til at forbedre den europæiske forskningskapacitet.

Det foreliggende særprogram varetager den overordnede koordinering i forhold til temarelateret forskningsinfrastruktur under særprogrammet "Samarbejde".

Aktiviteter

Aktiviteterne dækker følgende områder:

- optimering af eksisterende forskningsinfrastrukturens udnyttelse og ydeevne
- støtte til etablering af ny forskningsinfrastruktur (eller omfattende modernisering af eksisterende) af fælles europæisk betydning primært på grundlag af ESFRI's arbejder (Det Europæiske Strategiforum for Forskningsinfrastrukturer)
- støtteforanstaltninger, herunder støtte til at dække nye behov.

1.1. Eksisterende forskningsinfrastruktur

Aktionerne vedrørende forskningsinfrastruktur har til formål at øge specifik europæisk forskningsinfrastrukturens kapacitet og ydeevne og sikre, at brugerkredsene i højere grad inddrages i de muligheder, der ligger i forskningsinfrastrukturen og dens udnyttelse til investering i avanceret forskning. Med aktiviteterne ydes der støtte til optimering af europæisk forskningsinfrastruktur via "integrering" af kapacitet og forskningsindsats, hvilket fører til den mest effektive udnyttelse af faciliteter, ressourcer og tjenester på alle forsknings- og teknologiområder samt tilskyndelse til "adgang på tværs af landegrænser" til eksisterende infrastruktur.

1.1.1. Integreringsaktiviteter

Vil man have forskningsinfrastruktur i verdensklasse, kræver det meget store og langsigtede investeringer i ressourcer (menneskelige og finansielle). Infrastrukturen bør derfor anvendes af så stor en kreds som muligt af forskere og kundevirksomheder på europæisk plan.

Forskningsinfrastrukturens kapacitet og ydeevne på fællesskabsplan skal desuden løbende optimeres og udbygges for at imødekomme stadigt nye og voksende videnskabelige behov. Det gøres bedst ved koordineret støtte til deres udnyttelse og udbygning, herunder også modernisering.

Fællesskabet bør bidrage til opfyldelsen af denne målsætning ved at tilskynde til *integreringsaktiviteter*. De vil sikre, at europæiske forskere, herunder forskere fra industrien, bl.a. SMV'er og periferisk beliggende regioner og fjernområder, kan få adgang til den bedste forskningsinfrastruktur til gennemførelse af deres forskning ved hjælp af støtte til ydelse af infrastrukturrelaterede tjenester til forskningen på europæisk og internationalt plan, hvis det er relevant. Integrering af aktiviteterne skal desuden sigte mod en bedre strukturering i europæisk målestok af den måde, hvorpå forskningsinfrastrukturen fungerer, og give tilskyndelse til at udvikle den i fællesskab i relation til kapacitet og ydeevne.

Integreringsaktiviteter til fordel for eksisterende forskningsinfrastruktur iværksættes via:

- "bottom-up-indkaldelser" af forslag til projekter, der kan virke som katalysatorer for den gensidige koordinering og samling af ressourcer hos dem, der står for driften af infrastrukturen, så de bliver tilskyndet til at samarbejde. Aktiviteterne skal desuden sigte mod en bedre strukturering i europæisk målestok af den måde, forskningsinfrastrukturen fungerer på, og den måde, potentielle brugere kan vurdere dem på, give tilskyndelse til at udvikle den i fællesskab i relation til kapacitet og ydeevne og understøtte en mere sammenhængende og tværfaglig udnyttelse
- "målrettede indkaldelser" af projektforslag i de tilfælde, hvor sådanne mere specifikke aktioner vil være en klar fordel, når det gælder om at støtte potentielt vigtig forskningsinfrastruktur på længere sigt og fremskynde etablering af ny infrastruktur på fællesskabsplan. De gennemføres i tæt samordning med aktiviteterne under de forskellige temaer for at sikre, at alle aktioner, der gennemføres på europæisk plan inden for Fællesskabets rammer, imødekommer behovene for forskningsinfrastruktur på respektive områder. Der kan allerede nu peges på områder¹, hvor der kan opnås en bedre udnyttelse og styrkelse af eksisterende europæisk infrastruktur med henblik på opfyldelse af langsigtede strategiske behov, dels hos aktører med interesse i forskning fra akademiske kredse, det offentlige og erhvervslivet, dels i samfundet som helhed, f.eks. i relation til biovidenskaberne og deres anvendelse, ikt, udvikling af industriforskning inden for bl.a. metrologi, støtte til bæredygtig udvikling, men især inden for miljø, samfundsvidenskaber og humaniora.

---

¹ Jf. ESFRI's undersøgelser.

1.1.2. Ikt-baseret e-infrastruktur

Udbredelsen af e-infrastruktur sikrer forskerverdenen væsentlige faciliteter baseret på komplekse processer, der har til formål at formidle distribuerede ikt-baserede ressourcer (edb, konnektivitet, instrumentering) til virtuelle grupper. Styrkelsen af en europæisk løsningsmodel og dertil hørende europæiske aktiviteter på dette område kan bidrage markant til at fremme det europæiske forskningspotentiale, sikre, at det udnyttes bedre, og konsolidere e-infrastruktur som en hjørnesten i det europæiske forskningsområde og som forløber for tværfaglig innovation og en afgørende faktor for forandringer i den måde, hvorpå der drives forskning. Det kan samtidig bidrage til at integrere forskergrupper fra EU's periferisk beliggende regioner og fjernområder.

De aktiviteter, der foreslås gennemført i relation til e-infrastruktur på grundlag af målrettede indkaldelser af forslag, skal tage sigte på at fremme videreudvikling af kommunikationsinfrastruktur (GÉANT) og Grid-infrastruktur med høj kapacitet og ydeevne samt avancerede europæiske edb-muligheder med stor vægt på støtte til distribuerede superdatabehandlingsfaciliteter i verdensklasse, datalagring og avancerede visualiseringsfaciliteter. Aktiviteterne skal desuden, hvor det er relevant, gøre brugerne fortrolige med sådanne faciliteter, give faciliteterne større relevans i en global sammenhæng og skabe øget tillid til dem med afsæt i erfaringerne fra GÉANT og Grid-infrastrukturen og på basis af åbne standarder for interoperabilitet.

Det er nødvendigt at sikre koordineret støtte til digitale biblioteker, arkiver, datalagre og datasikring samt den nødvendige sammenlægning af ressourcer på europæisk plan for at etablere datalagre til brug for forskerkredse og kommende generationer af videnskabsfolk. Også spørgsmålet om større tillid til datagrundlaget for e-infrastruktur skal tages op. De foreslåede aktiviteter skal desuden tage sigte på at foregribe og integrere nye krav og løsninger for at lette opførelsen af prøveanlæg i stor målestok til forsøg med nye disruptive teknologier og imødekomme nye brugerbehov, bl.a. e-læring. Refleksionsgruppen vedrørende e-infrastruktur (eIRG) vil løbende bistå med strategiske anbefalinger.

1.2. Ny forskningsinfrastruktur

Denne del af programmet skal fremme opbygningen af ny forskningsinfrastruktur (herunder omfattende modernisering af eksisterende) hovedsagelig med fokus på forberedelsesfaserne og på "unik" infrastruktur af afgørende paneuropæisk betydning for udviklingen af relevante forskningsområder i Europa.

1.2.1. Projekteringsundersøgelser med henblik på ny forskningsinfrastruktur

Det drejer sig om at fremme etableringen af ny forskningsinfrastruktur via "bottom-up-indkaldelser" af forslag med henblik på økonomisk støtte i form af sonderingspræmier og støtte til forundersøgelser af ny infrastruktur.

1.2.2. Støtte til etablering af ny infrastruktur

Det drejer sig om at få etableret ny forskningsinfrastruktur i overensstemmelse med princippet om variabel geometri, primært på grundlag af det arbejde, der er udført af ESFRI i forbindelse med udarbejdelsen af en europæisk overordnet plan for ny forskningsinfrastruktur. Arbejdsprogrammet skal opstille prioriterede projekter, som der eventuelt kan ydes fællesskabsstøtte til.

Aktiviteten vedrørende etablering af ny forskningsinfrastruktur er opdelt i to etaper på grundlag af en fortegnelse over kriterier i rammeprogrammet:

- 1. etape: Støtte til den forberedende fase

Denne første etape drejer sig udelukkende om indkaldelser af forslag vedrørende de prioriterede projekter i arbejdsprogrammet. Den forberedende fase omfatter forberedelsen af detaljerede konstruktionsplaner, afklaring af alle juridiske aspekter, styring og flerårig planlægning af den projekterede forskningsinfrastruktur og indgåelse af den endelige aftale mellem de involverede parter. I denne forberedende fase påtager Kommissionen sig rollen som "formidler" for bl.a. at få etableret finansieringsordninger med henblik på konstruktionsfasen.

- 2. etape: Støtte til konstruktionsfasen

I anden fase, der er baseret på resultaterne af de tekniske, juridiske, administrative og finansielle aftaler, hvor man især har udnyttet komplementariteten mellem nationale finansieringsinstrumenter og fællesskabsfinansieringsinstrumenter (f.eks. strukturfondene og Den Europæiske Investeringsbank), og hvor der, hvis det er relevant, tages hensyn til potentialet for videnskabelig kunnen i konvergensregioner og fjernområder, skal konstruktionsplanerne gennemføres med størst mulig medvirken fra de private finansieringsinstitutioners side. Rammeprogrammet kan eventuelt yde finansiell støtte til konstruktionsfasen for prioriterede projekter, hvortil der er kritisk behov for en sådan støtte. I disse tilfælde træffes afgørelserne i henhold til en ordning, som vil afhænge af karakteren og størrelsen af den nødvendige støtte (f.eks. direkte tilskud eller lån fra Den Europæiske Investeringsbank, eventuelt via finansieringsfaciliteten for risikodeling (jf. bilag III), eller støtte baseret på traktatens artikel 171).

1.3. Støtteforanstaltninger, herunder støtte til dækning af nye behov

En tæt samordning inden for EU omkring formuleringen og vedtagelsen af en europæisk politik for forskningsinfrastruktur er en forudsætning for, at denne aktivitet kan give de ønskede resultater. Der vil derfor i hele programmets forløb blive gennemført foranstaltninger til støtte for en sådan samordning, herunder også støtte til udvikling af internationalt samarbejde på området.

Aktiviteterne skal primært gennemføres på grundlag af periodiske indkaldelser af forslag. De vil navnlig tage sigte på stimulering af koordineringen af nationale programmer via ERA-NET-aktioner, støtte til analyse af nye behov, støtte til ESFRI's og eIRG's arbejde og til programmets gennemførelse i praksis (f.eks. støttekonferencer, kontrakter med eksperter, konsekvensanalyser m.m.) samt den internationale dimension af de aktiviteter, der gennemføres under det foreliggende særprogram. I forbindelse med internationalt samarbejde skal aktiviteterne under denne specifikke del af programmet "Kapacitet" desuden gøre det muligt dels at afdække behovene i bestemte tredjelande og finde frem til områder af gensidig interesse, der kan danne grundlag for specifikke samarbejdsforanstaltninger, dels med udgangspunkt i målrettede indkaldelser af forslag at få etableret kontakt mellem vigtige forskningsinfrastrukturer i henholdsvis tredjelande og det europæiske forskningsområde.

2. FORSKNING TIL FORDEL FOR SMV'er

Mål

At styrke de europæiske SMV'ers innovationskapacitet og deres bidrag til udvikling af nye teknologibaserede produkter og markeder ved at hjælpe dem med at få udført forskningsopgaver eksternt, øge deres forskningsindsats, udbygge deres netværk, udnytte forskningsresultater bedre og erhverve teknologisk ekspertise for på den måde at bygge bro over kløften mellem forskning og innovation.

Hovedlinjer

SMV'erne er kernen i det europæiske erhvervsliv. De bør være et helt centralt led i innovationssystemet og i omsætningen af viden til nye produkter, processer og tjenesteydelser. Stillet over for den stigende konkurrence på det indre marked og på verdensplan er der europæiske SMV'er nødt til at intensivere deres viden- og forskningsindsats, fremme udnyttelsen af forskningen, udbrede deres forretningsvirksomhed over større markeder og internationalisere deres vidennet. Hovedparten af de foranstaltninger i medlemsstaterne, der er relevante for SMV'er, hverken stimulerer eller støtter tværnationalt forsknings samarbejde og teknologioverførsel. Det er nødvendigt med tiltag på EU-plan for at supplere og øge virkningerne af den nationale og regionale indsats.

Der gennemføres specifikke aktioner til støtte for SMV'er eller sammenslutninger af SMV'er, der er nødt til at lade forskningsopgaver udføre eksternt: hovedsagelig lav- og mellemteknologiske SMV'er med ringe eller ingen forskningskapacitet. Forskningsintensive SMV'er kan deltage som leverandører af forskningsydelser eller lade forskningsopgaver udføre uden for huset for at supplere deres centrale forskningskapacitet. Disse aktioner vil blive gennemført på alle videnskabelige og teknologiske felter efter bottom-up-metoden. Aktionerne vil omfatte støtte til demonstration og andre aktiviteter for at lette udnyttelsen af forskningsresultater, og således sikre komplementariteten med programmet for konkurrenceevne og innovation. Der vil ved evalueringen af projektforslagene blive taget behørigt hensyn til de forventede økonomiske virkninger for SMV'er. Der ydes økonomisk støtte i henhold til to forskellige ordninger: forskning for SMV'er og forskning for SMV-sammenslutninger.

Førstnævnte ordning tager primært sigte på lav- og mellemteknologiske SMV'er med ringe eller ingen forskningskapacitet, men også forskningsintensive SMV'er, der har behov for at lade forskningsopgaver udføre eksternt for at supplere deres kerneforskningskapacitet, kan deltage. Den anden ordning tager sigte på SMV-sammenslutninger, som normalt er bedst i stand til at vurdere, hvilke tekniske problemer der er fælles for deres medlemmer, agere på deres vegne og sikre en effektiv videreformidling og opfølgning af resultaterne.

Samordnings- og støtteaktioner under "Forskning til fordel for SMV'er" vil omfatte samordning af nationale/regionale programmer, der tager sigte på SMV'er og støtter bedste praksis, formidling og udnyttelse af resultater, og fremmer SMV'ernes adgang til syvende rammeprogram og vurderer virkningen.

Aktionerne vil desuden kunne bygge på relevante nationale forskningsprogrammer, der supplerer de nedennævnte forskningsaktiviteter¹.

Ud over disse specifikke aktioner skal der sættes ind for at støtte og lette SMV'ers deltagelse i rammeprogrammet generelt. Der er taget behørigt hensyn til SMV'ers forskningsbehov og -potentiale i forbindelse med fastlæggelsen af indholdet af temaerne i særprogrammet "Samarbejde", som gennemføres via projekter af forskellig størrelse og rækkevidde, afhængigt af forskningsområde og emne.

Der vil under gennemførelsen af FTU-rammeprogrammet blive sikret den nødvendige synergi med aktionerne under programmet for konkurrenceevne og innovation for at støtte og lette SMV'ers deltagelse i FTU-rammeprogrammet.

---

¹ Dette kunne eventuelt omfatte fælles gennemførelse af programmer, der er målrettet mod SMV'er, der udfører forskning, på grundlag af Eureka.

Aktiviteter

Der bliver tale om følgende to ordninger til fordel for SMV'er:

- **Forskning for SMV'er**

Denne ordning skal hjælpe mindre grupper af innovative SMV'er til at løse fælles eller komplementære teknologiske problemer. Projekterne skal være relativt kortvarige og fokusere på innovationsbehovene hos SMV'er, der lægger forskningsopgaver ud til forskningsaktører; de pågældende SMV'er skal desuden kunne dokumentere et klart potentiale for udnyttelse af forskningsresultaterne.

- **Forskning for SMV-sammenslutninger**

Under denne ordning kan der ydes støtte til SMV-sammenslutninger til udvikling af tekniske løsninger på problemer, der er fælles for et stort antal SMV'er i bestemte erhvervssektorer eller segmenter af værdikæden, via den nødvendige forskning i forbindelse med f.eks. udarbejdelse og opfyldelse af europæiske normer og standarder eller overholdelse af forskriftsmæssige krav på områder som sundhed, sikkerhed og miljøbeskyttelse. Projekterne kan løbe over flere år og skal gennemføres af SMV-sammenslutninger, der lægger forskningsopgaver ud til forskningsaktører til fordel for deres medlemmer. De skal desuden omfatte et vist antal individuelle SMV'er.

- **Fælles træk ved de to ordninger**

- Andre virksomheder og slutbrugere kan deltage i ordningerne, hvis det er i SMV'ernes eller SMV-sammenslutningernes interesse.

- Ud over forskning skal projekterne omfatte aktiviteter med henblik på effektiv udnyttelse af forskningsresultaterne, f.eks. afprøvning, demonstration, uddannelse, teknologioverførsel, videnforvaltning og beskyttelse af intellektuel ejendomsret. I relation til forskning for SMV-sammenslutninger skal projekterne desuden omfatte aktiviteter med henblik på effektiv videreformidling af forskningsresultaterne til de pågældende sammenslutningers medlemmer og eventuelt også til bredere kredse.
- Der gælder særlige regler om ejer- og adgangsrettigheder for de to ordninger.

Der vil utvetydigt blive fokuseret på at støtte forskningsprojekter. Derudover vil der blive ydet støtte til nationale ordninger, der stiller finansielle midler til rådighed for SMV'er eller sammenslutninger af SMV'er, så de kan udarbejde forslag til aktioner under "Forskning til fordel for SMV'er" for at tilskynde til etablering af nye nationale ordninger eller udvidelse af de eksisterende ordninger.

3. VIDENBASEREDE REGIONER

Mål

At styrke europæiske regioners forskningspotentialer, navnlig ved at stimulere og støtte udviklingen i hele Europa af regionale "forskningsbaserede kompetenceklynger", der knytter forbindelse mellem universiteter, forskningscentre, virksomheder og regionale myndigheder.

Hovedlinjer

Regionerne anerkendes i stigende grad som vigtige aktører i EU's forsknings- og udviklingsindsats. Det kan desuden påvises, at investering i FoU i en region trækker investorer og aktører til på andre områder og gør samtidig de lokale virksomheder mere konkurrencedygtige. FoU-intensive kompetenceklynger anses for at være et af de mest effektive midler til at sætte gang i denne form for investering, som resulterer i direkte forbedringer af den lokale konkurrenceevne med positive følgevirkninger i form af vækst og beskæftigelse.

Pilotaktionen fra 2003 vedrørende videnbaserede regioner¹ bekræftede betydningen af sådanne kompetenceklynger, og hvor vigtigt det er at støtte og tilskynde til deres etablering.

Formålet med dette tema er at give de europæiske regioner større kapacitet til at investere i FTU og samtidig maksimere deres potentiale til inddrage lokale og regionale aktører effektivt i europæiske forskningsprojekter samt fremme nye kompetenceklynger, og derved fremme den regionale udvikling i Europa. Aktionerne vil fremme skabelsen af regionale kompetenceklynger, der bidrager til udviklingen af det europæiske forskningsrum. Der skal desuden sættes på øget og mere målrettet anvendelse af midler fra strukturfondene til FoU-investeringer og -aktiviteter gennem bedre synergi mellem regionalpolitik og forskningspolitik, primært via formulering af regionale forskningsstrategier, som de regionale myndigheder kan indarbejde i deres økonomiske udviklingsstrategi.

Der vil navnlig blive lagt vægt på samarbejde mellem regioner i forskellige medlemsstater, der støder op til hinanden.

---

¹ På initiativ af Europa-Parlamentet blev der på EU's budget for 2003 opført en pilotaktion med titlen "Videnbaserede regioner"; senere blev der iværksat endnu en indkaldelse af forslag under sjette FTU-rammeprogram (2004) i forbindelse med særprogrammet "Sammenhængende udvikling af politikker".

Temaet "Videnbaserede regioner" har til formål at støtte formuleringen og gennemførelsen af optimale politikker og strategier for udvikling af FoU-kompetenceklynger. Aktionen skal navnlig gøre regionale forskningsdagsordener mere relevante og effektive via gensidig læring, fremme og intensivere samarbejdet mellem kompetenceklynger, understøtte bæredygtig videreudvikling af eksisterende FoU-baserede kompetenceklynger og skabe arnesteder for etablering af nye sådanne klynger, navnlig i spirende videnbaserede regioner. Der skal især ydes støtte til behovsbaserede og problemorienterede projekter med sigte på specifikke teknologiske områder eller sektorer¹.

Dette tema dækker alle regioner, inklusive konvergensregionerne².

Aktiviteter

Deltagerne i projekterne vil normalt være regionale myndigheder, regionale udviklingskontorer, universiteter, forskningscentre og erhvervslivet og eventuelt også organisationer, der beskæftiger sig med teknologioverførsel, samt finansielle institutioner og organisationer fra civilsamfundet.

Projekter vedrørende "*videnbaserede regioner*" dækker følgende aktiviteter:

---

¹ Det udelukker ikke muligheden for i givet fald at kombinere forskellige teknologiområder.
² Konvergensregioner omfatter de områder, der er omhandlet i artikel 5 i Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden (EUT L 239 af 1.9.2006, s. 248). De omfatter "konvergensmålregioner", regioner, som kan modtage støtte fra Samhørighedsfonden, og fjernområder.

- **Analyse, udarbejdelse og gennemførelse af regionale eller grænseoverskridende kompetenceklyngers forskningsdagsordener** og indbyrdes samarbejde. Det omfatter både en analyse og en gennemførelsesplan med fokus på FoU-kapacitet og prioriterede emner. Projekterne skal gøre brug af prognoser, benchmarking eller andre metoder til at dokumentere de forventede resultater i form af tættere forbindelser mellem de deltagende kompetenceklynger, optimal deltagelse i europæiske forskningsprojekter og øget indvirkning på den regionale udvikling. De vil også kunne forberede interregionale pilotaktioner. Disse aktiviteter tager især sigte på at øge komplementariteten mellem Fællesskabets regionalfonde og andre fællesskabsfonde samt nationale fonde.
- **"Mentor-ordninger"** baseret på etablering af FoU-kompetenceklynger, hvor regioner med en mindre udviklet forskningsprofil vejledes af regioner med et højt forskningsniveau. Tværnationale regionale konsortier skal mobilisere og samle forskningsaktører fra universitetsverdenen, erhvervslivet og det offentlige, som kan tilbyde de teknologisk mindre udviklede regioner relevante løsninger og vejledning.
- **Initiativer med henblik på integrering** af forskningsaktører og -institutioner i regionale økonomier via deres samarbejde inden for kompetenceklyngerne. Det skal omfatte tværnationale aktiviteter for at skabe tættere kontakt mellem forskningsaktørerne og lokale erhvervskredse samt relevante aktiviteter mellem kompetenceklyngerne. Disse aktiviteter vil med henblik på at påvise fordelene ved integrering kunne bidrage til at pege på komplementariteten inden for FTU.

Der ydes desuden støtte til aktiviteter, der skal fremme systematisk informationsudveksling og samspil med lignende projekter og eventuelt aktioner under andre relevante fællesskabsprogrammer (f.eks. analyser og sammenfattende workshops, rundbordskonferencer, publikationer), med vægt på navnlig kandidatlande og associerede lande samt medlemsstater, der er tiltrådt EU efter 1. maj 2004.

4. FORSKNINGSPOTENTIALE

Mål

At medvirke til at realisere det udvidede EU's fulde forskningspotentiale ved at frigøre og udvikle eksisterende eller spirende topforskning i EU's konvergensregioner og fjernområder og bidrage til at styrke forskernes kompetencer i disse regioner, således at de med succes kan deltage i forskningsaktiviteter på fællesskabsniveau.

Hovedlinjer

En specifik indsats med det formål at få udnyttet det fulde forskningspotentiale i det udvidede EU skal mobilisere potentialet hos forskergrupper, navnlig i konvergensregionerne og EU's fjernområder, som i dag ikke udnytter deres muligheder fuldt ud, eller som har brug for ny viden og støtte for at udnytte deres potentiale. Aktiviteterne skal i vidt omfang bygge på tidligere og igangværende foranstaltninger som f.eks. europæiske ekspertisecentre i de lande, der var tiltrædelseslande og kandidatlande under gennemførelsen af femte rammeprogram, samt Marie Curie-stipendier til teknologioverførsel. De skal desuden supplere indsatsen fra Den Europæiske Socialfond i forbindelse med den nye samhørighedspolitik (2007-2013), der fokuserer på at udvikle det menneskelige forskningspotentiale på nationalt plan i de støtteberettigede områder.

Ved at fokusere på et tættere og mere omfattende samarbejde mellem sådanne forskergrupper og forskningscentre i andre EU-medlemsstater eller associerede lande hjælper man regionerne med at mobilisere deres potentiale og bidrager dermed markant til at sikre dem bæredygtig udvikling på lang sigt. Gennem optimeringen af forskergruppernes internationale kontakter og anerkendelse og de deltagende forskeres lederpotentiale og kvalitet bliver de mere synlige og får lettere ved at deltage i det europæiske forskningsområde.

Aktiviteter

Aktiviteterne skal bl.a. tilskynde til strategiske partnerskaber, herunder parvist samarbejde, mellem forskergrupper fra både den offentlige og den private sektor i konvergensregionerne og EU's fjernområder, udvalgt på grundlag af kvalitet og stort potentiale, og veletablerede forskergrupper fra andre egne af Europa. Der lægges særlig vægt på partnerskabets forventede langsigtede virkninger på både EU-plan og regionalt plan. For at give forskernes mulighed for at udnytte deres potentiale fuldt ud (dvs. udbygge deres viden, udvikle yderligere kompetencer, bl.a. i relation til forskningsstyring, og gøre sig mere synlige) skal aktiviteterne omfatte støtte til udvalgte forskergrupper i konvergensregionerne på grundlag af forskningsprogrammer, der udarbejdes i forbindelse med de strategiske partnerskaber og tager sigte på følgende:

- Knowhow og erfaring skal videreformidles via gensidig udveksling af forskningspersonale på tværs af grænserne mellem udvalgte centre i konvergensregionerne og en eller flere partnerorganisationer i en anden EU-medlemsstat eller et associeret land med indbygget krav om, at det udsendte personale fra de udvalgte centre i konvergensregionerne vender hjem efter udsendelsen.
- De udvalgte centre med eksisterende eller spirende topforskning skal rekruttere erfarne forskere, bl.a. ledere, der kan medvirke til at overføre viden og/eller efteruddanne forskere på stedet, bl.a. for at tilskynde videnskabsfolk, der har forladt hjemlandet, til at vende tilbage.

- Der skal anskaffes og udvikles forskningsudstyr samt udvikles et fysisk miljø for de udvalgte centre med eksisterende eller spirende topforskning til støtte for forskningsprogrammer, der udarbejdes i forbindelse med de strategiske partnerskaber.
- Der skal afholdes workshoper og konferencer med sigte på at fremme overførsel af viden på regionalt, nationalt og internationalt plan med inddragelse af både de udvalgte centres eget forskningspersonale og gæsteforskere fra andre lande for at udvikle centrenes internationale uddannelseskapacitet og renommé. Desuden skal forskningspersonale fra de centre, der udvælges under ordningen, deltage i internationale konferencer eller korterevarende kurser og seminarer for at fremme udveksling af viden og opbygningen af netværk og blive mere fortrolige med internationale forskningsmiljøer.
- Der skal gennemføres formidlings- og oplysningsaktiviteter for at gøre de udvalgte centre og deres aktiviteter mere synlige.

Uafhængigt af ovennævnte støtteforanstaltninger omfatter aktiviteterne også evalueringsfaciliteter, som giver alle forskningscentre i konvergensområderne – uanset om de ansøger om støtte eller ej – mulighed for at få en international og uafhængig ekspertvurdering af niveauet for deres generelle forskningskvalitet og forskningsinfrastruktur. Evalueringen gennemføres af højtstående uafhængige internationale eksperter, udpeget af Kommissionen.

5. FORHOLDET MELLEM VIDENSKAB OG SAMFUND

Mål

For at opbygge et åbent, effektivt og demokratisk europæisk videnssamfund er sigtet at fremme den harmoniske integration af den videnskabelige og teknologiske indsats og tilhørende forskningspolitikker i det europæiske samfund ved at tilskynde til en debat over hele Europa om videnskab og teknologi og om deres forhold til hele samfunds- og kulturspektret.

Hovedlinjer

"Forholdet mellem videnskab og samfund" repræsenterer en væsentlig udvidelse af pilotaktionerne under sjette rammeprogram som en naturlig konsekvens af en mere ambitiøs europæisk forskningspolitik.

Samfundsudviklingen i Europa afhænger i vidt omfang af evnen til at generere, udnytte og udbrede viden og dermed evnen til innovation. Videnskabelig forskning spiller som en del af "videnssamfundets tre elementer", forskning, uddannelse og innovation en væsentlig rolle i den sammenhæng og bør fortsat være en af drivkræfterne i bestræbelserne på at skabe vækst, velfærd og bæredygtig udvikling.

Det er en afgørende forudsætning for at nå dette mål, at der er skabt et socialt og kulturelt miljø, som kan fremme en effektiv forskning, hvis resultater kan udnyttes i praksis. Det er ensbetydende med, at legitime samfundsmæssige hensyn og behov skal indgå i de politiske overvejelser med en deraf følgende demokratisk debat med en mere engageret og velinformeret offentlighed og bedre forudsætninger for kollektive valg i relation til forskningsmæssige spørgsmål, og mulighed for at civilsamfundets organisationer kan lade forskning udføre eksternt, alt efter deres behov. Det skulle desuden skabe et gunstigt klima for videnskabsbetonede fag, øge forskningsinvesteringerne og sikre den efterfølgende videreformidling af viden, hvilket er et af grundelementerne i Lissabonstrategien. Denne aktivitet skal også tage sigte på at integrere kvinder fuldt ud i det videnskabelige miljø.

Dette tema i særprogrammet "Kapacitet" fokuserer derfor på at tilvejebringe de rette vilkår, der kan gøre et sådant forskningsgunstigt klima til hovedreglen snarere end undtagelsen i Europa.

Først og fremmest må man afværge risikoen for en videnmæssig opdeling af samfundet. Dette skiller dem, der ikke har adgang til relevant viden, fra de få, der har, og dem, der ikke evner at påvirke den politiske beslutningsproces, fra dem, der kan. Det giver befolkningen en ambivalent holdning til fordelene ved videnskab og teknologi og effektiv kontrol fra det offentliges side. På den ene side går man ihærdigt ind for mere forskning for at få løst nogle af de store problemer i samtiden (sygdomme, forurening, epidemier, arbejdsløshed m.m.) og foregribe deres negative konsekvenser i fremtiden. På den anden side kommer man ikke uden om, at der hersker mistillid til visse anvendelser af forskningen og en eventuel sammenblanding af interesser i beslutningsprocesserne.

Nogle af årsagerne til, at forskning og videnskab i mange tilfælde ikke er tilstrækkeligt integreret i samfundet, er:

- utilstrækkelig inddragelse af offentligheden i prioriteringen af forskningsopgaverne og fastlæggelsen af retningslinjerne for forskningspolitikken, hvilket ellers kunne give mulighed for en bredere debat om eventuelle risici og konsekvenser
- voksende usikkerhed over for bestemte videnskabelige udviklinger, følelsen af manglende kontrol og ubesvarede spørgsmål med hensyn til respekten for grundlæggende værdier
- opfattelsen af, at forskere og videnskabsfolk befinder sig fjernt fra det daglige økonomiske og samfundsmæssige liv
- tvivl om, hvorvidt de videnskabelige resultater, der stilles til rådighed for de politiske beslutningstagere, er objektive
- utilstrækkelig kvalitet af de videnskabelige informationer, der gøres tilgængelige for offentligheden.

Den valgte tilgang har til formål at

- gøre systemerne for adgang til og validering af den ekspertise, der skal til for at skabe mere effektive politikker, mere demokratiske og gennemsigtige
- fastlægge pejlemærker for en etisk acceptabel forskningsindsats i relation til grundlæggende rettigheder
- sætte Europa i stand til at spille en mere aktiv rolle på verdensplan i debatten om og udbredelsen af fælles værdier, lige muligheder og dialog i samfundet

-
- bygge bro mellem dem, der har en videnskabelig uddannelse, og resten af befolkningen og fremme en positiv holdning til en videnskabs- og forskningskultur tæt på alle borgere (med inddragelse af lokale og regionale forvaltninger, institutter, forskningscentre, museer, organisationer fra civilsamfundet m.m.)
  - tilskynde til debat i samfundet om forskningspolitik og opfordre organisationer fra civilsamfundet til at engagere sig mere i forskningsaktiviteter
  - undersøge, hvordan styringen af det europæiske forsknings- og innovationssystem kan forbedres
  - skabe et billede af videnskabsfolk og forskere, som er mere meningsfuldt for alle, navnlig de unge
  - gøre det lettere for kvinder at gøre sig gældende inden for videnskabelige karrierer og udnytte deres faglige og videnskabelige evner bedre til gavn for hele samfundet
  - modernisere videnskabelig kommunikation og formidling med brug af moderne hjælpemidler for at opnå større effekt og hjælpe videnskabsfolk til at få tættere kontakt til fagfolk i medieverdenen.

Temaet "Forholdet mellem videnskab og samfund" gennemføres via følgende:

- politisk relaterede aktioner og forskning, hvortil der ydes direkte støtte under dette tema

- samarbejde mellem medlemsstater om afdækning af fælles mål og styrkelse af national praksis i overensstemmelse med den åbne koordineringsmetode
- støtte og tilskyndelse til at inddrage spørgsmål af relevans for "Forholdet mellem videnskab og samfund" i andre dele af rammeprogrammet og overvågning af resultaterne og virkningerne af indsatsen på de pågældende områder¹. Den overordnede koordinering af spørgsmål af relevans for "Forholdet mellem videnskab og samfund" dels i andre dele af rammeprogrammet, dels i forbindelse med andre relevante fællesskabsaktiviteter (f.eks. inden for uddannelse og kultur) varetages under det foreliggende tema.

Der gennemføres aktiviteter på tre felter:

Første aktivitet: Mere dynamisk styring af forholdet mellem videnskab og samfund

- **Styrkelse og forbedring af det europæiske videnskabelige system**

Forventningerne til, at det europæiske videnskabelige system kan opretholde vort innovationspotentiale, er så store, at samfundet er nødsaget til at skaffe sig større indsigt i dette systems opbygning, interne økonomi, reguleringsmekanismer og traditioner. Der skal sættes på tre generelle aspekter med fokus på aktørerne og dynamikken i det europæiske forskningsområde:

- bedre udnyttelse af og kontrol med virkningerne af videnskabelig rådgivning og ekspertise til brug for de politiske beslutningstagere i Europa (herunder risikostyring), samt udvikling af relevante praktiske værktøjer og systemer (f.eks. elektroniske netværk)
- fremme af gensidig tillid og selvregulering i forskerverdenen

---

¹ Bl.a. via procedurerne for etiske vurderinger af forslag under særprogrammet "Samarbejde", der måtte omhandle følsomme emner.

– tilskyndelse til debat om informationsspredning, bl.a. spørgsmålene om adgang til videnskabelige resultater og videnskabelige publikationers fremtid, bl.a. under hensyntagen til foranstaltninger til forbedring af offentlighedens adgang.

- **Bredere inddragelse af både forskere og offentligheden for at foregribe og afklare politiske, samfundsmæssige og etiske spørgsmål**

Samfundets ønsker og problemer samt grundlæggende etiske principper må integreres bedre i hele forskningsprocessen, så der skabes et mere sikkert og konstruktivt klima for forskerne og samfundet som helhed. Tre aspekter er relevante:

- bredere deltagelse i debatten om videnskabsrelaterede spørgsmål
- forudsætninger for en oplyst debat om etik og videnskab
- større vægt på diskussion i forskerverdenen vedrørende de sociale aspekter ved forskning.

- **Bedre forståelse af videnskabens og teknologiens plads i samfundet**

For at få belyst forholdet mellem videnskab og samfund via fornuftige politikker må den viden, der er akkumuleret inden for historie, den videnskabelige og teknologiske arv, sociologi og videnskabsfilosofi udbygges, konsolideres og udbredes i hele Europa. Til dette formål skal videnskabsfolk fra de nævnte fagområder etablere netværk for at kunne strukturere en forskning og debat, der kan vise videnskabens konkrete bidrag til opbygningen af det europæiske samfund og den europæiske identitet med vægt på især følgende:

- samspillet mellem videnskab, demokrati og lovgivning

- forskning i videnskabs- og teknologietik
- videnskabens og kulturens gensidige påvirkning
- forskernes rolle og image
- offentlighedens forståelse for videnskab og fremme af den offentlige debat.

- **Universiteternes fremtidige rolle**

Der skal sættes på støtte til hensigtsmæssige reformer, som giver universiteterne mulighed for fuldt ud at leve op til deres rolle som institutioner for generering, udbredelse og udveksling af viden i samarbejde med erhvervslivet og det øvrige samfund (i tråd med fællesskabsinitiativer vedrørende universitetsbaseret forskning). Der lægges vægt på følgende:

- bedre rammevilkår for mere effektiv universitetsforskning
- støtte til etablering af strukturerede partnerskaber med erhvervslivet under hensyntagen til universiteternes kapacitet til at styre forskningen
- øget udveksling af viden mellem universiteterne og samfundet som helhed.

Anden aktivitet: Styrkelse af potentialet og udvidelse af horisonterne**• Køn og forskning**

Der skal med afsæt i retningslinjerne i Kommissionens interne arbejdsrapport og Rådets konklusioner¹ samt andre relevante fællesskabspolitiske tiltag opstilles rammer for positiv særbehandling af kvinder for at styrke deres rolle i den videnskabelige forskning med øget vægt på forskningens kønspolitiske aspekter. Disse rammer skal danne grundlag for politisk debat, overvågning af udviklingen, koordinering af indsatsen og støtte til forskningen. Det omfatter følgende:

- styrkelse af kvindernes rolle i videnskabelig forskning og i videnskabelige beslutningsorganer
- forskningens kønspolitiske aspekter
- integrering af kønsaspektet i Fællesskabets forskningspolitik og -programmer.

---

¹ "Women and science: excellence and innovation- gender equality in science" - SEK(2005) 370; Rådets konklusioner af 18. april 2005.

- **De unge og videnskaben**

Der skal udvikles aktiviteter med henblik på at tiltrække flere mennesker med forskellig baggrund til videnskabelige karrierer, skabe bedre kontakt mellem generationerne og højne det videnskabelige niveau generelt. Europæiske udvekslinger og samarbejde skal centreres omkring undervisningsmetoder inden for naturvidenskab, der er tilpasset et ungt publikum, støtte til lærere i naturvidenskabelige fag (koncepter, materiale) og flere kontakter mellem skoler og erhvervsliv. Der kan desuden eventuelt ydes støtte til arrangementer med et bredt europæisk sigte og med deltagelse af velrenommerede videnskabsfolk – som "rollemodeller" – og unge, der sigter mod en forskerkarriere. Det skal undersøges, hvordan man fremmer den naturvidenskabelige forskning under hensyntagen til sociale sammenhænge og kulturelle værdier. Der lægges vægt på tre aspekter:

- støtte til uformel og formel undervisning i naturvidenskabelige fag i skolerne og via forskningscentre, museer samt andre relevante kanaler
- tættere forbindelse mellem undervisningen i naturvidenskabelige fag og naturvidenskabelige karrierer
- forsknings- og koordineringsforanstaltninger omkring nye undervisningsmetoder inden for naturvidenskabelige fag.

Tredje aktivitet: Bedre kommunikation mellem den videnskabelige verden og det øvrige samfund

Aktiviteterne tager sigte på at etablere effektive tovejskommunikationskanaler, der giver offentligheden og beslutningstagerne bedre adgang til forskningsverdenen og forskerne bedre adgang til et bredere publikum. Derved kan der skabes tættere samarbejde og udveksles erfaringer om bedste praksis mellem forskere og mediefagfolk, men samtidig vil man også i højere grad kunne inddrage bestemte målgrupper, f.eks. børn, unge og forskere, der ønsker kontakt til offentligheden, og fagpressen. Indsatsen fokuserer på følgende:

- hurtig fremskaffelse af pålidelig videnskabelig information til pressen og andre medier
- uddannelsesforanstaltninger med henblik på bedre kontakt mellem medierne og den videnskabelige verden
- tilskyndelse til at give videnskabelige arrangementer rettet mod offentligheden en europæisk dimension
- støtte til videnskaben via audiovisuelle medier i form af europæiske koproduktioner og formidling af videnskabelige programmer til et bredere publikum
- støtte til avanceret forskning på tværs af grænserne og øget kommunikation forskerne imellem ved hjælp af eftertragtede forskningspriser
- forskning med sigte på at forbedre tværgående kommunikation om videnskab, både med hensyn til metoder og produkter, for at øge den gensidige forståelse mellem den videnskabelige verden og det bredere publikum af beslutningstagere, medier og offentligheden i almindelighed.

6. STØTTE TIL EN SAMMENHÆNGENDE UDVIKLING AF FORSKNINGSPOLITIKKER

Mål

At styrke effektiviteten af og sammenhængen i medlemsstaternes og Fællesskabets forskningspolitikker og deres forbindelse med andre politikker, forbedre effekten af den offentlige forskning og dens bånd til erhvervslivet samt fremme den offentlige støtte og dens løftestangeffekt på private investeringer.

Hovedlinjer

De aktiviteter, der iværksættes under denne del af rammeprogrammet, skal bidrage til en sammenhængende udvikling af forskningspolitikker og supplere koordineringsaktiviteterne under programmet "Samarbejde" samt bidrage til fællesskabspolitikker og -initiativer (f.eks. lovgivning, henstillinger og retningslinjer), der skal skabe bedre sammenhæng mellem medlemsstaternes politikker og give dem større effekt.

De understøtter samtidig gennemførelsen af Lissabon-strategien, især målsætningen om at investere 3% af EU's BNP i forskning, fordi de hjælper medlemsstaterne og Fællesskabet til at udvikle mere effektive FoU-politikker. Målet er at forbedre den offentlige forskning og dens forbindelse til erhvervslivet og fremme private investeringer i forskning gennem øgede offentlige bevillinger, som i højere grad kan virke som løftestang for private investeringer. Dette kræver tilpasningsegne forskningspolitikker, mobilisering af en bredere vifte af instrumenter, koordinering af bestræbelserne på tværs af de nationale grænser og mobilisering af andre politikker for at skabe bedre rammebetingelser for forskning.

Aktiviteter

Der gennemføres aktiviteter på to felter¹:

Første aktivitet: Overvågning og analyse af forskningsrelaterede offentlige politikker og erhvervsstrategier, herunder deres virkning

Formålet er at tilvejebringe information, dokumentation og analyser til støtte for formuleringen, gennemførelsen, evalueringen og den tværnationale koordinering af offentlige politikker. Det omfatter følgende:

- **En informations- og søgetjeneste (ERAWATCH)** til at understøtte formuleringen af en evidensbaseret forskningspolitik og bidrage til etableringen af det europæiske forskningsområde (ERA) gennem øget viden om karakteren af, grundelementerne i og forløbet af nationale og regionale forskningspolitikker, -initiativer og -systemer. Der bliver tale om løbende analyser i europæisk perspektiv af spørgsmål af relevans for formuleringen af forskningspolitikker, især spørgsmålet om, hvilke faktorer der styrer udviklingen af forskningssystemer, og hvordan de påvirker politikker og forvaltningsstrukturer, nye problemstillinger/udfordringer og politiske tiltag samt en europæisk dækkende undersøgelse af medlemsstaternes fremskridt med hensyn til etableringen af ERA og opfyldelsen af 3%-målsætningen.

---

¹ Aktiviteterne med henblik på at styrke og forbedre det europæiske videnskabelige system, bl.a. spørgsmål om videnskabelig rådgivning og ekspertise og medvirken til "bedre regulering", er omhandlet under temaet "Forholdet mellem videnskab og samfund".

- **Et system til overvågning af erhvervslivets forskningsinvesteringer** for at få en pålidelig og komplementær informationskilde som en hjælp til at udstikke retningslinjer for den offentlige politik og gøre det muligt for virksomhederne at måle resultaterne af deres FoU-investeringsstrategier, *bl.a. i sektorer af afgørende betydning for EU's økonomi*. Det omfatter periodiske "resultattavler" for FoU-investeringer i de enkelte virksomheder og sektorer, undersøgelser af tendenserne i private FoU-investeringer, analyse af de faktorer, der indvirker på virksomhedernes beslutninger og praksis i relation til FoU-investeringer, analyse af de økonomiske virkninger og vurdering af de forskellige politikkers konsekvenser.
- **Udarbejdelse og analyse af indikatorer for forskningsaktiviteten og dens indvirkning på økonomien**. Det omfatter udarbejdelse og offentliggørelse af nationale og regionale nøgletal og "resultattavler" for videnskab og teknologi på grundlag af officielle statistiske indikatorer i relevant omfang, vurdering af stærke og svage sider ved medlemsstaternes FoU-systemer samt analyse af EU's position og resultater inden for videnskabelig og teknologisk forskning.

Disse aktiviteter gennemføres i samarbejde med Det Fælles Forskningscenter. Desuden vil andre forskningsundersøgelser og ekspertgrupper blive inddraget.

Anden aktivitet: *Koordinering af forskningspolitikkerne*

Målet er på frivillig basis at opnå en bedre koordinering af forskningspolitikkerne gennem:

- aktioner til støtte for iværksættelsen af den åbne koordineringsmetode og

- tværnationale samarbejdsinitiativer på nationalt eller regionalt plan omkring spørgsmål af fælles interesse, eventuelt med deltagelse af andre aktører (bl.a. erhvervslivet, europæiske organisationer og organisationer fra civilsamfundet).

Disse aktiviteter skal dreje sig om spørgsmål af fælles interesse vedrørende forskningspolitik og andre relevante politikker, der skal mobiliseres med henblik på etableringen af det europæiske forskningsområde og opfyldelsen af EU-målsætningen om forskningsinvesteringer på 3%. De skal bidrage til formuleringen af mere effektive nationale og regionale politikker gennem gensidig videnudveksling og peer-review, tilskynde til samordnede eller fælles initiativer mellem grupper af lande og regioner med interesse i forskningsemner med en markant tværnational dimension eller afsmitningseffekt og i givet fald også afdække emner, der kræver en gensidigt supplerende og forstærkende indsats fra Fællesskabets og medlemsstaternes side.

Aktiviteter, der gennemføres af flere lande og regioner, kan f.eks. dreje sig om peer-review af nationale og regionale politikker, udveksling af erfaring og personale, fælles evalueringer og konsekvensvurderinger samt udvikling og iværksættelse af fælles initiativer.

7. INTERNATIONALT SAMARBEJDE

Mål

Skal Det Europæiske Fællesskab være konkurrencedygtigt og spille en ledende rolle på verdensplan, må det have en stærk og sammenhængende international videnskabs- og teknologipolitik. De internationale aktioner, der gennemføres under de forskellige programmer inden for rammeprogrammet vil blive implementeret inden for en overordnet international samarbejdsstrategi.

Denne internationale politik har tre indbyrdes forbundne mål:

- at støtte den europæiske konkurrenceevne ved at indgå strategiske partnerskaber med tredjelande på udvalgte videnskabelige områder og tilbud til de bedste tredjelandsforskere om at arbejde i og med Europa
- at lette kontakterne med partnere i tredjelande med det formål at skabe bedre adgang til forskning, der udføres andre steder i verden
- at behandle tredjelandes særlige problemer eller problemer af global karakter i parternes gensidige interesse og til deres gensidige fordel.

Hovedlinjer

Af hensyn til udvælgelsen af forskningsemner af gensidig interesse og til gensidig fordel for Fællesskabet og de pågældende tredjelande (partnerlande i internationalt forskningssamarbejde¹) med henblik på specifikke samarbejdsaktioner under særprogrammet "Samarbejde" skal den løbende politiske dialog og de eksisterende partnerskabsnetværk med de forskellige regioner i disse lande intensiveres for at give input til gennemførelsen af sådanne aktioner. Sammenhængen med nationale aktiviteter vedrørende internationalt samarbejde søges styrket gennem støtte til samordningen af nationale programmer (i medlemsstater og associerede lande) via multilateral samordning af nationale FTU-politikker og -aktiviteter. Samarbejdet med tredjelande under rammeprogrammet er navnlig rettet mod følgende landegrupper²:

- kandidatlande³
- Middelhavspartnerlande, lande i det vestlige Balkan⁴ samt lande i Østeuropa, Kaukasus og Centralasien⁵ (EECA)
- udviklingslande, med fokus på de særlige behov i det enkelte berørte land eller den enkelte berørte region⁶
- vækstøkonomier⁶.

1

Jf. deltagelsesreglerne.

2

I øjeblikket er 9 Middelhavspartnerlande og 6 lande i Østeuropa og Centralasien med i den europæiske naboskabspolitik.

3

Undtagen associerede kandidatlande.

4

Undtagen associerede potentielle kandidatlande.

5

Armenien, Aserbajdsjan, Belarus, Georgien, Kasakhstan, Kirgisistan, Moldova, Rusland, Tadsjikistan, Turkmenistan, Ukraine og Usbekistan.

6

Idet Latinamerika omfatter både udviklingslande og vækstøkonomier.

De temarelaterede forskningsaktioner vedrørende internationalt samarbejde gennemføres under særprogrammet "Samarbejde". Internationalt samarbejde under temaet "Det menneskelige potentiale" gennemføres under særprogrammet "Mennesker". Der gennemføres horisontale støtteforanstaltninger og -tiltag, som ikke sigter mod de specifikke tematiske eller tværfaglige områder, der er omfattet af samarbejdsprogrammet, og som i et begrænset antal tilfælde kan suppleres med specifikke samarbejdsforanstaltninger af gensidig interesse. Den overordnede samordning af aktioner vedrørende internationalt samarbejde under de forskellige programmer vil blive forbedret med henblik på at sikre en sammenhængende tilgang og skabe synergieffekter med andre fællesskabsinstrumenter (f.eks. Ipa, instrumentet vedrørende den europæiske naboskabspolitik, ALA-forordningen og udviklingsbistandsordninger). Under hensyn til erfaringerne fra INTAS og ved at bygge på dens arbejde inden for rammerne af samarbejdet med landene i Østeuropa og Centralasien, vil der blive gennemført aktiviteter, der kan skabe kontinuitet mellem dette program og programmerne "Samarbejde" og "Mennesker".

Kommissionen skal sikre samordningen af de internationale samarbejdsaktiviteter under hele rammeprogrammet, herunder også den politiske dialog med partnerlande og -regioner samt internationale fora.

Aktiviteter

De vigtigste aktiviteter med henblik på formuleringen af fælles politikker for internationalt forskningssamarbejde er følgende:

- **Biregional koordinering af V&T-samarbejdet, herunder prioritering og fastlæggelse af politikker for V&T-samarbejde**

Fællesskabets V&T-samarbejde omkring prioriteringen af forskningsemner baseres på en bred politisk dialog med partnerlandene og -regionerne under hensyntagen til deres sociokulturelle forhold og forskningskapacitet. Denne dialog om V&T-samarbejde foregår på flere forskellige planer, bl.a. i internationale fora (relevante FN-konventioner), institutionaliserede biregionale dialoger¹, herunder møder mellem Asien og Europa (ASEM)), dialogen mellem EU og Latinamerika og Caribien (EU-LAC), partnerskaberne med landene i Middelhavsområdet og det vestlige Balkan, EU-AVS (lande i Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet) og dialogen med østeuropæiske lande og centralasiatiske lande², samt via bilaterale og multilaterale aftaler og uformelle tværregionale møder mellem forskere og andre aktører i samfundet.

---

¹ Ved biregional dialog forstås i denne sammenhæng en dialog mellem medlemsstaterne, EU og de pågældende tredjelande.

² Hvilket også kan omfatte Det Internationale Videnskabs- og Teknologicenter (ISTC) og Videnskabs- og Teknologicentret i Ukraine (STCU).

Der lægges størst vægt på at styrke biregionale/bilaterale dialoger for at kunne opstille retningslinjer og rammer for internationalt V&T-samarbejde og i fællesskab udpege forskningsemner af gensidig interesse og til gensidig fordel. Sådanne dialoger og partnerskaber omkring videnskab og teknologi er den mest effektive metode til at nå globalt vedtagne mål i relation til specifikke behov i de enkelte regioner og lande. Internationalt V&T-samarbejde under rammeprogrammet vil derfor blive nøje samordnet på grundlag af en integreret forskningspolitik med afsæt i disse dialoger og V&T-aftaler¹.

Disse initiativer gennemføres via specifikke internationale samarbejdsaktiviteter med henblik på udvikling af de biregionale dialoger i tæt samråd mellem medlemsstater, associerede lande og partnerlande.

Denne prioritering og formuleringen af V&T-samarbejdspolitikker får direkte og målelige virkninger for de øvrige aktiviteter, der er forudset i forbindelse med internationalt V&T-samarbejde under særprogrammet "Kapacitet" i form af styrkelse og udbygning af V&T-aftaler og -partnerskaber og en positiv synergieffekt på samordningen af nationale politikker og aktiviteter vedrørende internationalt V&T-samarbejde.

Inden for rammerne af V&T-aftaler skal der i overensstemmelse med den foretagne prioritering først og fremmest satses på afdækning af helt nye elementer, som fortjener opbakning fra politisk hold og er oplagte emner for aktioner, der kan gennemføres under temaerne.

---

¹ Der er i Fællesskabets interesse indgået aftaler med alle de større industrialiserede lande og partnerlande blandt vækstøkonomierne samt med næsten alle de lande, der er omfattet af den europæiske naboskabspolitik.

Hertil kommer, at de muligheder, der ligger i V&T-aftalerne vil kunne udnyttes fuldt ud, når forskere kan deltage i tredjelandes nationale forskningsprogrammer. Samtidig får de pågældende kendskab til tredjelandes forskningssystemer og -kultur og kan selv bidrage med viden om forskningen i deres hjemland. I den forbindelse vil rammeprogrammet dække de omkostninger, der er forbundet med at lade forskere fra medlemsstater og associerede lande deltage i tredjelandes nationale forskningsprogrammer, hvor det er til gensidig gavn og fordel. Et sådant samarbejde skal foregå på et konkurrencemæssigt grundlag.

De fælles projekter, der udvikles med afsæt i ovennævnte dialoger og V&T-samarbejdsaftaler, skal være behovsbaserede og ganske omfattende med hensyn til partnerskaber, kompetencer og finansiering og have væsentlige samfundsøkonomiske virkninger. De skal være specifikt rettet mod de prioriterede emner, der udvælges i forbindelse med den politiske dialog om V&T-samarbejde i de regionale fora, og der iværksættes særlige indkaldelser af forslag for de forskellige regioner eller grupper af partnerlande. Outputtet fra disse dialoger skal indgå i vurderingen af forskningsemner og behov i relation til de specifikke aktioner vedrørende internationalt samarbejde under de forskellige temaer i særprogrammet "Samarbejde".

- **Bilateral koordinering med henblik på fremme og udvikling af V&T-partnerskaber**

De valgte prioriterede forskningsopgaver videreudvikles og omsættes til konkrete aktioner via etablering af ligeværdige partnerskaber omkring V&T-samarbejde med deltagelse af mange forskellige aktører (partnere fra forskningsverdenen, erhvervslivet, det offentlige og civilsamfundet) med henblik på styrkelse af forskningskapaciteten og gennemførelse af forskningsaktioner. Det har vist sig at være det bedste middel til at mobilisere de stærke sider hos disse partnere, så der samtidig opnås størst synergieffekt. Sådanne partnerskaber kræver tværfaglige løsningsmodeller for at kunne imødekomme forskelligartede behov på globalt, regionalt og/eller nationalt plan.

Partnerskaberne baseres på biregional ledelse og samordning af politiske initiativer inden for på forhånd prioriterede områder. Der bliver tale om styringsgrupper bestående af et begrænset antal repræsentanter fra hver region og åbne for alle partnere i de pågældende regioner under behørig hensyntagen til deres interesser og forskningskapacitet. Partnerskaberne skal fremme fælles forskningsaktiviteter og en løbende politisk dialog om effektiviteten af det konkrete samarbejde og afdækning af fremtidige behov.

- **Støtte til samordning af nationale politikker og aktiviteter i medlemsstater og associerede lande omkring internationalt V&T-samarbejde**

Løbende samordning af nationale politikker er en afgørende forudsætning for at kunne fremme/stimulere en effektiv fællesskabsstrategi for internationalt V&T-samarbejde for at sikre, at de forpligtelser, der er indgået i henhold til de biregionale og bilaterale dialoger, også opfyldes.

Denne samordning vil gøre igangværende bilaterale initiativer vedrørende V&T-samarbejde mellem medlemsstaterne og partnerlandene mere effektive og virkningsfulde og give større synergieffekt. Den vil også sikre større komplementaritet mellem Fællesskabets og medlemsstaternes aktiviteter vedrørende V&T-samarbejde.

Endelig vil samordningen understøtte gennemførelsen af en "fælles vision" via innovative programmetoder og et tættere samarbejde med og mellem medlemsstaterne om udvikling og gennemførelse af en sammenhængende indsats i EU inden for videnskab og teknologi.

BILAG II

VEJLEDENDE FORDELING AF BELØBET (i mio. EUR)

Forskningsinfrastrukturer ¹	1 715
Forskning til fordel for SMV'er	1 336
Videnbaserede regioner	126
Forskningspotentiale	340
Forholdet mellem videnskab og samfund	330
Sammenhængende udvikling af forskningspolitikker	70
Internationalt samarbejde	180
I ALT	4 097

---

¹ Herunder et bidrag på op til 200 mio. EUR til Den Europæiske Investeringsbank til dens "finansieringsfacilitet for risikodeling", som beskrevet i bilag III. Et beløb af størrelsesordenen 100 mio. EUR vil blive afsat til årlige trancher for perioden 2007-2010.

BILAG III

Finansieringsfacilitet for risikodeling

I henhold til bilag II yder Fællesskabet et bidrag (samordnings- og støtteaktion) til Den Europæiske Investeringsbank (EIB), som bliver risikodelingspartner i finansieringsfaciliteten for risikodeling (RSFF). RSFF, som samfinansieres af Fællesskabet og EIB, har til formål at fremme den private sektors investering i hele Europa i forskning, teknologisk udvikling og demonstration samt innovation.

Fællesskabets bidrag vil øge bankens kapacitet i relation til risikostyring og således give mulighed for (i) mere omfattende långivning og garantistillelse fra EIB's side op til et vist risikoniveau og (ii) finansiering af mere risikobehæftede europæiske FTU-aktioner, som ikke ville have været muligt uden en sådan fællesskabsstøtte, hvorved der bidrages til at råde bod på mangler på markedet. Det tilsigter følgende:

- at tilføre værdi på områder, hvor markedet ikke kan stille de nødvendige midler til rådighed, og
- at skabe en katalysatorvirkning ved at virke som løftestang for privat investering.

Fællesskabets bidrag vil blive afsat til RSFF i overensstemmelse med bestemmelserne i bilag II.

EIB yder lån med midler hidrørende fra internationale kapitalmarkeder i overensstemmelse med bankens normale regler, regulativer og procedurer.

Den anvender bidraget efter "først til mølle"-princippet i form af henlæggelser og kapitaltilførsler i banken selv til dækning af en del af de risici, der er forbundet med bankens udlån til større europæiske FTU-aktioner.

EIB vil på grundlag af sin finansielle evaluering vurdere niveauet for finansielle risici og fastlægge størrelsen af henlæggelserne eller kapitaltilførslerne.

Risikovurderingen og gradueringen og de deraf følgende beslutninger om henlæggelser og kapitaltilførsler følger bankens standardprocedurer i henhold til bankens "strukturerede finansieringsfacilitet", som er godkendt og overvåget af aktionærerne og som regelmæssigt holdes ajour og ændres. Disse procedurer ændres ikke på grund af fællesskabstilskuddet.

Risikoen for Fællesskabets budget er begrænset til de beløb, der betales, eller som der gives tilsagn om at betale. Det indebærer ingen forpligtelser eller ansvar for Fællesskabets budget, da en eventuel resterende risiko bæres af EIB.

Fællesskabstilskuddet vil blive udbetalt som et årligt beløb på basis af en flerårig plan og under hensyn til udviklingen i efterspørgslen. Det årlige beløb fastsættes i arbejdsprogrammet på basis af den beretning og de overslag, EIB forelægger.

Det vil af den aftale, der skal indgås med EIB efter tæt samråd med medlemsstaterne, fremgå, på hvilke vilkår og betingelser fællesskabsmidlerne kan anvendes til henlæggelser og kapitaltilførsler. Det omfatter bl.a. følgende vilkår og betingelser:

- Fællesskabs-FTU-aktioner, der kan komme i betragtning: Medmindre andet bestemmes, er udvikling af forskningsinfrastruktur, der finansieres af Fællesskabet under det foreliggende særprogram, automatisk berettiget til at blive omfattet af finansieringsfaciliteten. Juridiske enheder oprettet i tredjelande, bortset fra associerede lande, kan også komme i betragtning, hvis de deltager i indirekte aktioner under syvende rammeprogram og omkostningerne hertil kan komme i betragtning til fællesskabsfinansiering. Også anden forskningsinfrastruktur af europæisk interesse kan komme i betragtning.

RSFF vil blive tilbudt i alle medlemsstater og associerede lande for at sikre, at alle juridiske enheder, uanset størrelse (herunder SMV'er og forskningsorganisationer, herunder universiteter) i samtlige medlemsstater, kan nyde godt af denne facilitet til finansiering af deres aktiviteter i forbindelse med projekter, der kan komme i betragtning.

Innovationsaktiviteter af kommerciel karakter kan kun komme i betragtning til finansieringsfaciliteten via anvendelse af EIB's eget bidrag.

- I overensstemmelse med den i henhold til traktatens artikel 167 vedtagne forordning vil de nærmere bestemmelser om procedurerne ligeledes fremgå af aftalen, der desuden fastlægger procedurerne for, hvordan Fællesskabet i behørigt begrundede tilfælde kan modsætte sig EIB's anvendelse af fællesskabstilskuddet.

- Regler for, hvor stor en del af den finansielle risiko, der skal dækkes af Fællesskabets bidrag, og hvor stor den finansielle risiko skal være, før EIB kan anvende Fællesskabets bidrag, samt for deling af de tilsvarende indtægter.

Størrelsen af Fællesskabets bidrag til hver transaktion afhænger af den finansielle risikoevaluering, som EIB har foretaget. Størrelsen af de samlede henlæggelser og kapitaltilførsler til de fleste transaktioner i forbindelse med RSFF forventes at blive på mellem 15% og 25% af transaktionernes pålydende værdi. Størrelsen af de samlede henlæggelser og kapitaltilførsler hidrørende fra Fællesskabets bidrag må i intet tilfælde overstige 50% af det pålydende låne- eller garantibeløb. Der skal være risikodeling i forbindelse med hver transaktion.

- De nærmere vilkår for Fællesskabets tilsyn med EIB's udlåns- og garantitransaktioner i relation til Fællesskabets bidrag, herunder transaktioner gennem EIB's finansieringspartnere.

EIB må kun anvende Fællesskabets bidrag til transaktioner, der er godkendt mellem datoen for dette særprogramms ikrafttræden og den 31. december 2013.

EIB indberetter årligt renteafkast og indtægter fra Fællesskabets bidrag i denne periode til Kommissionen, som underretter Europa-Parlamentet og Rådet. I overensstemmelse med finansforordningens artikel 18, stk. 2, betragtes de som formålsbestemte indtægter til RSFF og opføres på budgettet.

Kommissionen kan, når den vedtager arbejdsprogrammet med henblik på andre indirekte aktioner under "forskningsinfrastruktur" i dette særprogram beslutte at ændre anvendelsen af eventuelle beløb, der ikke er blevet anvendt af RSFF, og som derfor tilbagebetales fra EIB, efter den i rammeprogrammets bilag II omhandlede midtvejsevaluering. Midtvejsevalueringen skal også omfatte en ekstern vurdering af virkningerne af RSFF.

Kommissionen vil føre nøje tilsyn med den faktiske anvendelse af Fællesskabets bidrag, herunder efterfølgende vurdering af aktionens vellykkede elementer, og regelmæssigt aflægge beretning til programudvalget. Kommissionen vil desuden medtage de vigtigste konstateringer om spørgsmålet i den rapport om forskning og teknologisk udvikling, som den hvert år tilsender Europa-Parlamentet og Rådet i medfør af traktatens artikel 173.

BILAG IV

Fælles gennemførelse af andre forskningsprogrammer end Fællesskabets

Nedenfor er som vejledning beskrevet et initiativ vedrørende fælles gennemførelse af nationale forskningsprogrammer, som der kan træffes en særskilt afgørelse om på grundlag af traktatens artikel 169. Der kan undervejs under gennemførelsen af syvende rammeprogram blive tale om yderligere initiativer.

I forbindelse med en sådan afgørelse etableres der en særlig implementeringsstruktur tillige med den organisatoriske struktur og de styrende organer, der er nødvendige for aktionens gennemførelse. Det Europæiske Fællesskab yder i overensstemmelse med bilag II finansiel støtte til initiativet og deltager aktivt i gennemførelsen med de for aktionen mest hensigtsmæssige midler.

Artikel 169-initiativ vedrørende forskningsintensive SMV'er

Initiativet går ud på at lancere og gennemføre et fælles FoU-program til fordel for forskningsintensive SMV'er med det formål at styrke deres forsknings- og innovationskapacitet. Initiativet bygger på Eureka og skal støtte tværnationale projekter, der gennemføres af sådanne SMV'er. Initiativet supplerer andre aktioner, der gennemføres under syvende rammeprogram med sigte på SMV'er.

Fællesskabet yder finansiel støtte til initiativet og deltager aktivt i gennemførelsen med de for aktionen mest hensigtsmæssige midler.

BILAG V**Oplysninger, der skal fremlægges af Kommissionen i overensstemmelse med artikel 8, stk. 5**

1. Oplysninger om aktiviteterne, som muliggør overvågning af det enkelte forslags komplette forløb, og som navnlig omfatter:
  - fremlagte forslag
  - evalueringsresultater for det enkelte forslag
  - tilskudsaftaler
  - gennemførte aktiviteter.

2. Oplysninger om resultaterne af den enkelte indkaldelse af forslag og gennemførelse af aktiviteterne, der navnlig omfatter:
  - resultaterne af den enkelte indkaldelse af forslag

- resultatet af forhandlinger om tilskudsaftaler
  - gennemførelse af aktiviteterne, herunder betalingsoplysninger og resultatet af aktiviteterne.
3. Oplysninger om gennemførelsen af programmet, herunder relevante oplysninger om rammeprogrammet, særprogrammet og den enkelte aktivitet.

Disse oplysninger (især om forslag, evalueringen af dem og tilskudsaftaler) bør gives i et ensartet struktureret format, der kan læses og behandles elektronisk og som kan findes frem ved hjælp af et it-baseret informations- og indberetningssystem der umiddelbart gør dataanalyse mulig.
